

The logo for SCIO, consisting of the letters 'SCIO' in a bold, white, sans-serif font, with a white circle to the right of the 'O'. The logo is positioned in the upper left corner of the page, partially overlapping a large, dark grey circular shape that extends from the top left edge.

ZSV

**Únor
2025**

Počet účastníků: 1 280
Čistá úspěšnost: 38,5 %
Korig. úspěšnost: 39,2 %
Hrubá úspěšnost: 48,6 %
Průměrné skóre: 23,1
Medián skóre: 22,7

Počet úloh: 60
Max. možné skóre: 60,0
Max. dosažené skóre: 53,3
Min. možné skóre: -20,0
Min. dosažené skóre: -8,3
Směr. odchylka skóre: 10,8

1. Člověk a společnost

1.

Během několika posledních dekád se část psychologů zabývá výzkumy bilingvních dětí, zejména v oblasti osvojení jazyka, příjmu a zpracování informací, paměťových procesů a utváření identity. Který z následujících psychologických směrů se uvedenými výzkumy typicky zabývá?

- (A) humanistická psychologie
- (B) **kognitivní psychologie**
- (C) logoterapie
- (D) psychoanalýza

2.

Ve filmové komedii *Hollywood Ending* hraje Woody Allen filmového režiséra, který vystaven značně zátěžové frustrující situaci těsně před natáčením oslepně (v závěru filmu se mu zrak opět vrátí). Jakým nejpravděpodobnějším druhem reakce na frustraci je v tomto případě oslepnutí?

- (A) agrese
- (B) bagatelizaci
- (C) **somatizaci**
- (D) projekci

3.

Akty chování, které v určité situaci vedou k uspokojení, se v ní později vyskytnou s větší pravděpodobností než akty chování, které k uspokojení nevedou.

Která z následujících situací nejlépe odpovídá uvedenému významnému psychologickému principu?

- (A) Většina ze skupiny studentů odpovídala evidentně špatně a ti, kteří znali správnou odpověď, se jim radši podřídili, aby neodporovali většině.
- (B) **Hladová kočka opakovaně umístěvaná do uzavřené klece se postupně naučila z ní dostat, pokud za to dostávala rybu jako odměnu.**
- (C) Studenti uspěli u testu tehdy, když jim učitel předem názorně ukázal a vysvětlil, jak mají správně odpovídat.
- (D) Hladový pes, který uviděl oblečení zřízence nesoucího jídlo, se postupně naučil slinit i tehdy, když zřízence žádné jídlo nenesl.

4.

Při hodnocení osobnosti můžeme použít různé metody, např. projektivní testy. Která z následujících možností uvádí metodu, jež se mezi projektivní metody **neřadí**?

- (A) **Cattelův faktorový dotazník**
- (B) Rorschachův test
- (C) tematický apercepční test
- (D) Baum test (kresba stromu)

5.

V 50. letech provedl Leon Festinger slavný experiment, kdy účastníci byli požádáni, aby prováděli velmi nudný úkol po dobu jedné hodiny. Poté byli požádáni, aby lhali dalším účastníkům a řekli jim, že úkol byl zajímavý a zábavný. Někteří účastníci dostali za lež \$1, jiní \$20. Ukázalo se, že ti, kteří dostali \$1, hodnotili úkol jako zábavnější než ti, kteří dostali \$20.

Která z následujících možností uvádí obecně přijímanou Festingerovu interpretaci uvedené situace?

- (A) Ti, kteří dostali \$20, byli ochotnější přehodnotit svůj postoj a byli ve lhaní aktivnější.
- (B) Experiment ukázal, že lidé vždy lžou, když je jim za to zapláceno, a to stejně ochotně bez ohledu na výši odměny.
- (C) Experiment ukázal, že lidé, kteří dostali \$1, byli více spokojeni s úkolem, protože odměna byla nečekaná a překvapivá.
- (D) **Ti, kteří dostali \$1, měli nízkou vnější motivaci k tomu, aby lhali, a proto museli najít interní ospravedlnění, což vedlo ke změně jejich postoje k úkolu. Naopak ti, kteří dostali \$20, necítili potřebu měnit svůj postoj.**

6.

Teorie kognitivního vývoje Jeana Piageta je založena na zdolávání vývojových úkolů. Jedním z nich je pochopení principu konzervace. Tento princip je možné demonstrovat jednoduchým testem na dítěti příslušného věku. Dvě stejné sklenice naplníme stejným množstvím korálků. Nejprve se zeptáme dítěte, zda je v obou sklenicích stejný počet korálků, na což dítě odpoví správně. Obsah jedné sklenice poté před zraky dítěte přesypeme do sklenice jiného tvaru (vyšší a užší), takže hladina korálků je výše než hladina ve druhé sklenici. Dítě nyní bude tvrdit, že ve sklenici s vyšší hladinou je korálků více.

Pro které z níže uvedených stádií kognitivního vývoje je dle Piageta takové uvažování dítěte typické?

- (A) pro senzomotorické stádium
- (B) **pro předoperační stádium**
- (C) pro stádium konkrétních operací
- (D) pro stádium latence

1. Člověk a společnost

7.

Která z uvedených osob dle popsaných příznaků nejpravděpodobněji trpí paranoiou?

- (A) Jiřina se po rozchodu s partnerkou uzavřela do sebe, je nekomunikativní a odmítá společnost svých přátel.
- (B) Petr si několikrát denně měří teplotu a často hovoří o nebezpečí infekčních chorob.
- (C) Jana trpí nespavostí, často je unavená i po malé námaze, reaguje podrážděně a stěžuje si na časté bolesti žaludku a hlavy.
- (D) **Pavel trpí utkvělou představou, že ho někdo pronásleduje a odposlouchává.**

8.

- 1 – Tomáš Garrigue Masaryk vydává česky svůj sociologický spis o sebevraždě.
- 2 – V Česku vzniká první akreditovaný vysokoškolský studijní obor gender studies.
- 3 – Auguste Comte definuje sociální statiku a dynamiku.
- 4 – Sociologie je na území Československa potlačena jako buržoazní pavěda.
- 5 – Karl Marx vydává první díl své komplexní analýzy kapitalismu: *Kapitál*.

Která z následujících možností správně chronologicky řadí uvedené události ve vývoji sociologie jako vědy na našem území i ve světě?

- (A) 3, 1, 5, 2, 4
- (B) 1, 3, 5, 2, 4
- (C) **3, 5, 1, 4, 2**
- (D) 1, 5, 3, 4, 2

9.

Která z následujících možností nejlépe reprezentuje vertikální mobilitu?

- (A) Jana a její rodina se přestěhovaly z města na venkov.
- (B) Pavel se se svým zaměstnavatelem dohodl na ukončení pracovního poměru a nadále pro něj vykonává stejnou práci jako osoba samostatně výdělečně činná.
- (C) **Eva ztratila práci prodavačky a stala se nezaměstnanou. Po čase se zadlužila, což vedlo k exekuci a vystěhování z nájmu.**
- (D) Marek pravidelně navštěvuje kulturní akce se svými přáteli.

10.

Robert K. Merton ve své teorii sociální struktury a anomie rozlišuje různé typy reakcí jedinců na tlak společenských struktur, které dávají určité cíle, ale ne vždy poskytují uznávané prostředky k jejich dosažení.

Který z následujících příkladů nejlépe popisuje ty jedince, kteří reagují rebélií, tj. vzdávají se jak kulturních cílů, tak institucionálních prostředků a nahrazují obě vlastními alternativami?

- (A) Tom Ripley je románová postava, která usilovala o společenskou prestiž a využívala k tomu kriminální činnosti a podvodu.
- (B) **Jackie žije stranou společnosti v malé soběstačné hippie komunitě, kde děti vychovávají všichni dohromady a majetek mají společný.**
- (C) Vrátný Josef chodí do práce a dělá, co se od něj očekává. Neusiluje o změnu pozice, chce mít hlavně klid.
- (D) Helena studuje po dvou neúspěších třetí vysokou školu a doufá, že se vymaní ze stigmatu neúspěchu a časem se stane uznávanou vědkyní.

11.

Spam, konzervovaný masový produkt, přivezla na Havajské ostrovy americká armáda během druhé světové války. Tam přišel do styku s tradiční výrobou sushi, kterou na ostrově adaptovali havajští obyvatelé japonského původu. Výsledkem je oblíbený havajský pokrm jménem *spam musubi*, kdy se spam vaří s teriyaki omáčkou, umístí na blok vařené rýže a obalí v sušené mořské řase.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje společenský proces, jenž stojí v pozadí vzniku *spam musubi*?

- (A) **kulturní difuze**
- (B) etnografický gastronomismus
- (C) etnocentrismus
- (D) gastronomická deviace

12.

Která z následujících možností nejlépe reprezentuje výzkum realizovaný prostřednictvím případové studie?

- (A) **Petr chtěl porozumět dopadu nového vzdělávacího programu na studenty. Vybral jednu školu, kterou podrobně sledoval po dobu jednoho roku, vedl rozhovory s učiteli a studenty a analyzoval školní dokumenty.**
- (B) Marie se zajímá o spotřební chování mladých lidí. Provedla anketu mezi mladými lidmi, které oslovovala u vstupu do metra, dokud neměla dostatečně početný vzorek napříč všemi ročníky v kohortě 15–30 let.
- (C) Eva se rozhodla studovat migraci v Evropě. Navštívila několik zemí, kde vedla rozhovory s migranty a porovnávala jejich životní podmínky.
- (D) Pavel chtěl zjistit, jaké jsou názory zaměstnanců v různých firmách na pracovní podmínky. Provedl dotazníkové šetření mezi zaměstnanci a analyzoval výsledky.

1. Člověk a společnost

13.

Kanadský sociolog a publicista Marshall H. McLuhan vyjádřil v šedesátých letech dvacátého století stupňující se vzájemnou propojenost světa pomocí elektronických médií metaforou, která v sobě zahrnuje představu malého prostoru, ve kterém mohou lidé rychle komunikovat a téměř bezprostředně vědí o každé události v jejich světě.

Který z následujících pojmů popisuje uvedený text?

- (A) virtuální realitu
- (B) kyberprostor
- (C) mediální chaos
- (D) **globální vesnici**

14.

Která z následujících činností **není** typickým příkladem socializace?

- (A) pochvala za dobrý skutek
- (B) **vybarvování antistresových omalovánek**
- (C) pokárání za špatné výsledky ve škole
- (D) učení dopravních předpisů

15.

„Panta rhei“, tedy „vše plyne“.

Učení které z následujících filosofických škol je shrnuto v tomto výroku?

- (A) Elejské
- (B) **Herakleitovy**
- (C) Pythagorovy
- (D) Sokratovy

16.

Protože tedy je duše nesmrtelná a mnohokrát se narodila a viděla, co je zde i co je v hádu, (...) není nic divného, že je schopna (...) si vzpomenout na to, co již dříve viděla.

Která z následujících myšlenek je přímo odvozena z uvedeného Platonova textu?

- (A) Rozpomenutím se na jeden jev se odhalují zároveň ostatní znalosti.
- (B) **Poznávání je rozpomínáním se.**
- (C) Úkolem člověka je poznat ideu dobra.
- (D) Na cestě poznání máme postupovat od krásy tělesné ke krásě duševní.

TEXT K ÚLOHÁM 17 AŽ 20

K tomu, abychom se přesvědčili, že všechny přírodní zákony a všechny účinky těles bez výjimky jsou známy pouze díky zkušenosti, může snad postačit následující úvaha. Kdyby nám byl předložen jakýkoliv předmět a měli bychom se vyslovit ohledně účinků, které by mohl způsobovat, aniž bychom mohli vycházet z dřívější zkušenosti: jakým způsobem, ptám se vás, by mysl měla postupovat? Musela by si představit či vymyslet nějakou událost, kterou připisuje onomu předmětu jako jeho účinek; je přitom zřejmé, že takovýto nápad může být zcela libovolný. Mysl nemůže nikdy, ani při nejdůkladnějším pátrání a zkoumání, najít účinek v jeho domnělé příčině. Účinek je totiž naprosto odlišný od příčiny, a tudíž v ní nemůže být nikdy nalezen. (...) Kámen nebo kus kovu vyzdvižený do vzduchu a ponechaný bez opory ihned padá: když ale uvážíte onu situaci a priori, je v ní cokoli, co by v nás mohlo vyvolat ideu pohybu kamene či kovu dolů spíše než nahoru nebo kterýmkoli jiným směrem?

17.

Která z možností vystihuje správně autora ukázky i směr, který je v ukázce vyjádřen?

- (A) René Descartes, racionalismus
- (B) **David Hume, empirismus**
- (C) Immanuel Kant, apriorismus
- (D) Jean-Jacques Rousseau, osvícenství

18.

Které z následujících tvrzení je logickým důsledkem uvedeného textu?

- (A) Všechny přírodní zákony jsou neměnné a platí nutně bez výjimky.
- (B) Některé přírodní zákony jsou nutné a neměnné (např. gravitační zákon), některé se mění podle toho, jak se proměňuje naše zkušenostní poznání.
- (C) **Přírodní zákony jsou formulace zákonitostí vycházející z našeho nedokonalého poznání, takže se mohou měnit a zpřesňovat.**
- (D) Zákon kauzality i gravitační zákon jsou odvozené ze zkušenosti a neměnné.

1. Člověk a společnost

19.

Která z následujících možností správně pojmenovává, co je v argumentaci obsažené v ukázce myšleno jako závěr a co jako premisa argumentu?

- (A) Premisa: Účinek je naprosto odlišný od příčiny.
Závěr: Kámen vyzdvižený do vzduchu a ponechaný bez opory ihned padá.
- (B) Premisa: Mysl nemůže nikdy, ani při nejdůkladnějším pátrání a zkoumání, najít účinek v jeho domnělé příčině.
Závěr: Účinek je naprosto odlišný od příčiny.
- (C) Premisa: Účinek je naprosto odlišný od příčiny.
Závěr: Mysl nemůže nikdy, ani při nejdůkladnějším pátrání a zkoumání, najít účinek v jeho domnělé příčině.
- (D) Premisa: Kámen vyzdvižený do vzduchu a ponechaný bez opory ihned padá.
Závěr: Všechny účinky těles bez výjimky jsou známy pouze díky zkušenosti.

21.

Za kapitalismu máme stát ve vlastním slova smyslu, zvláštní mašinérii k potlačování jedné třídy druhou, a to většiny menšinou... Nakonec teprve komunismus vytváří stav, kdy stát je úplně zbytečný, neboť není koho potlačovat – není koho ve smyslu třídy, ve smyslu soustavného boje proti určité části obyvatelstva.

Který z následujících myslitelů je autorem uvedené myšlenky o nové formě vlády vyjádřené v eseji *Stát a revoluce*?

- (A) George Orwell
- (B) Rosa Luxemburgová
- (C) Bedřich Engels
- (D) Vladimír Iljič Lenin

20.

Která z následujících možností obsahuje slovo či slovní spojení, které by nejlépe kontextově vystihovalo význam pojmu „a priori“ v uvedené ukázce?

- (A) předem
- (B) předběžně
- (C) **nezávisle na zkušenosti**
- (D) determinováno zkušeností

22.

Která z následujících možností nejlépe reprezentuje, jak je v teorii klasického liberalismu chápána autorita?

- (A) Všechny formy autority jsou zbytečné a zhoubné. Jelikož mezi autoritou a holou mocí není žádný rozdíl, je používání všech brzd a všech forem odpovědnosti pouhý klam a podvod.
- (B) Autorita je projevem osobního charismatu, tj. vlastností, kterou disponují pouze mimořádně nadaní jedinci. Tato charismatická autorita je a měla by být absolutní a nepochybnitelná, tedy v důsledku totální.
- (C) **Autorita vyvěrá zdola, z konsenzu ovládaných – je sice předpokladem spořádané existence, avšak je racionální a omezená. Upřednostňuje se právně-racionální pojetí autority a s ním spjatá odpovědnost vůči veřejnosti.**
- (D) Autorita vyvěrá z přirozené nutnosti a je uplatňována shora – zkušeností, moudrost a sociální postavení nejsou rozděleny rovnoměrně. Autorita je prospěšná a nezbytná, jelikož probouzí úctu a loajalitu, čímž zvyšuje soudržnost společnosti.

23.

Která z následujících tezí ze strategie trvale udržitelného rozvoje přímo **nevyplývá**?

- (A) Při každém rozhodování je zapotřebí dodržovat zásadu předběžné opatrnosti, protože dochází ke zpoždění mezi příčinou a následkem.
- (B) V prostředí s omezenými zdroji není možný neomezený růst.
- (C) Dlouhodobě nelze čerpat přírodní zdroj rychleji, než se stačí obnovovat.
- (D) **Je třeba zmrazit inflaci, aby nebyl nutný průmyslový pokrok.**

2. Stát a právo

24.

Komu je za normálních okolností podle Ústavy ČR odpovědná vláda?

- (A) Senátu
- (B) prezidentovi republiky
- (C) **Poslanecké sněmovně**
- (D) lidu ČR

25.

Kdo z následujících může zrušit zákon, jenž je v rozporu s mezinárodní smlouvou, kterou ČR podepsala?

- (A) prezident republiky
- (B) Senát
- (C) **Ústavní soud**
- (D) předseda legislativní rady vlády

26.

Která z následujících možností správně uvádí, jaký je celkový počet mandátů v Parlamentu ČR?

- (A) **281**
- (B) 201
- (C) 200
- (D) 162

27.

Od vzniku samostatné Slovenské republiky zastávalo post slovenského prezidenta či prezidentky celkem 6 různých osob. Po nějakou dobu dokonce úřad nebyl obsazen. Která z následujících osobností **nezastávala** od vzniku Slovenska v roce 1993 do současnosti prezidentský úřad?

- (A) Andrej Kiska
- (B) Peter Pellegrini
- (C) **Robert Fico**
- (D) Zuzana Čaputová

28.

Jak se v politickém systému zpravidla projevuje dvoukolový většinový volební systém do dolní komory parlamentu?

- (A) **vede k menšímu počtu stran, jež získají nějaký mandát**
- (B) vede k větší účasti voličů ve volbách
- (C) vede k posílení stran politického středu
- (D) vede k větší vyrovnanosti výsledků voleb

29.

1) absolutní většina	A) největší díl z odevzdaných hlasů
2) kvalifikovaná většina	B) nadpoloviční díl z odevzdaných hlasů
3) prostá většina	C) nadpoloviční díl z celkového počtu hlasů
4) relativní většina	D) dosažení předem stanoveného počtu hlasů, např. 2/3, nebo 3/5

V rozhodovacích procesech se často používají různé druhy většin. Která z následujících možností správně přiřazuje zjednodušené popisy k příslušným druhům většin?

- (A) 1A; 2D; 3B; 4C
- (B) 1B; 2D; 3A; 4C
- (C) **1C; 2D; 3B; 4A**
- (D) 1D; 2A; 3C; 4B

30.

Charta OSN jako jeden ze zásadních dokumentů mezinárodního práva upravuje vztahy mezi členskými státy a stanoví základní principy jejich jednání. Která z následujících možností je v přímém **rozporu** s ustanoveními *Charty OSN*?

- (A) právo na sebezáchovu
- (B) právo na nezávislost a rovnost
- (C) **právo na použití síly při mezinárodních stycích**
- (D) právo na výkon územní svrchovanosti

31.

Který z následujících principů **není** znakem právního státu, jak je zakotven v Ústavě ČR?

- (A) nikdo nesmí být nucen činit, co mu zákon neukládá
- (B) státní moc lze uplatňovat jen v případech, mezích a způsobem upraveným v zákoně
- (C) **proces tvorby a schvalování zákonů podléhá výhradně moci zákonodárné**
- (D) jedinec může činit, co není zákonem zakázáno

2. Stát a právo

32.

Prezentace zveřejňované na internetu nepochybně nelze pro jejich nehmotnou (virtuální) a ze své podstaty dočasnou povahu za situace, že byly v mezidobí z internetu odstraněny, prokazovat následným přímým vstupem na internet; nutno ovšem poznamenat, že takový důkaz žalovaný po stěžovateli nepožadoval; požadoval pouze prokázání, že v době, kdy reklama měla být prostřednictvím internetu veřejně přístupná, také skutečně přístupná byla. I v daňovém řízení ovšem může k prokázání určitých skutečností postačovat i řetězec _____ důkazů, tedy ve svém souhrnu logická, ničím nenarušená a uzavřená soustava vzájemně se doplňujících a na sebe navazujících _____ důkazů, které vcelku shodně a spolehlivě dokazují skutečnosti, které jsou v takovém příčinném vztahu k dokazované skutečnosti, že z nich je možno vyvodit jen jediný závěr a současně vyloučit možnost jiného závěru.

Kterou z následujících možností je zapotřebí doplnit na vynechaná místa v uvedeném rozsudku Nejvyššího správního soudu tak, aby byl napsán věcně správně?

- (A) znaleckých
- (B) nepřímých
- (C) přímých
- (D) usvědčujících

33.

Kamil odebral od obchodníka zboží za 100 000 Kč na fakturu, kterou však neměl v úmyslu zaplatit. Z jakého trestného činu by měl být vzhledem ke skutkové podstatě uvedené v trestním zákoníku obviněn v případě, že danou fakturu skutečně nezaplatí?

- (A) z krádeže
- (B) z podvodu
- (C) z bezdůvodného obohacení
- (D) z loupeže

34.

Česká republika vyhlásila stav ohrožení státu a na základě branného zákona povolala do mimořádné služby pana Kropáčka. Ten však odmítl nastoupit službu z důvodu výhrady svědomí. Za to byl pravomocně odsouzen okresním a po odvolání i krajským soudem. Požádal tedy o přezkoumání rozhodnutí české justice Ústavní soud, který dal za pravdu oběma soudům a potvrdil tak právoplatnost rozsudku.

Pan Kropáček se ale domnívá, že rozsudkem jsou potlačena jeho práva, a hodlá tedy podat stížnost k mezinárodní instanci. Který z následujících orgánů je oprávněn řešit jeho stížnost?

- (A) Evropská komise pro lidská práva ve Vídni
- (B) Evropský soud pro lidská práva Rady Evropy ve Štrasburku
- (C) Mezinárodní soudní dvůr v Haagu
- (D) Mezinárodní trestní soud v Haagu

35.

Které/á z následujících tvrzení o roli a pravomocích státního zástupce jsou pravdivá?

1. může rozhodnout o nařízení domovní prohlídky
2. může podat obžalobu
3. může rozhodnout o vzetí do vazby
4. v přípravném řízení je oprávněn ze zákonných důvodů rozhodnout o zastavení trestního stíhání
5. je oprávněn podat odvolání proti rozsudku pro nesprávnost kteréhokoli výroku

- (A) pouze 1. a 2.
- (B) pouze 2. a 4.
- (C) pouze 2., 4. a 5.
- (D) všechna tvrzení jsou pravdivá

36.

Které z následujících tvrzení o obchodních korporacích **není** pravdivé?

- (A) Společníci v komanditní společnosti se nazývají komanditista a jednatel.
- (B) Veřejná obchodní společnost se řadí mezi osobní společnosti.
- (C) Společnost s ručením omezeným je společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.
- (D) Mezi družstva se řadí družstvo a evropská družstevní společnost.

37.

Která z následujících možností správně uvádí, kdy má zaměstnanec nárok na odstupné v případě ukončení pracovního poměru?

- (A) v případě ukončení pracovního poměru uplynutím doby sjednané smlouvou na dobu určitou
- (B) v případě výpovědi z důvodu nadbytečnosti
- (C) v případě podání výpovědi zaměstnancem
- (D) v případě ukončení pracovního poměru dohodou pro stěhování zaměstnance

38.

Michal chce koupit od Jiřího pozemek, na kterém by rád postavil rodinný dům. Ve které z následujících dokumentací zjistí, zda a případně co je možné na pozemku stavět?

- (A) v územním plánu
- (B) v katastru nemovitostí
- (C) v pozemkové knize
- (D) v zemědělském půdním fondu

2. Stát a právo

TEXT K ÚLOHÁM 39 AŽ 40

Škoda na odložené věci

(1) *Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají, nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci. Stejně nahradí škodu provozovatel hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.*

(2) *Neuplatní-li se právo na náhradu škody u provozovatele bez zbytečného odkladu, soud je nepřizná, pokud provozovatel namítne, že právo nebylo uplatněno včas. Nejpozději lze právo na náhradu škody uplatnit do patnácti dnů po dni, kdy se poškozený o škodě musel dozvědět.*

39.

Paní Veselá přišla do ordinace své zubní lékařky MUDr. Špičákové, kterou zubařka provozuje v suterénu svého rodinného domu. V čekárně byl před vstupem do ordinace věšák zjevně určený k odkládání svršků. Vedle věšáku byla umístěna cedule s nápisem „Za odložené věci neručíme“. Paní Veselá si na věšák odložila kabát v hodnotě 3 890 Kč. V kapse kabátu nechala odložený svůj mobilní telefon v hodnotě 29 900 Kč. V době, kdy byla paní Veselá v ordinaci, došlo k odcizení kabátu včetně obsahu jeho kapes neznámou osobou.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje: 1) kdo nese odpovědnost za škodu na odcizených věcech; 2) V jakém rozsahu tuto odpovědnost za škodu nese?

- (A) 1) Odpovědnost za škodu nese paní Veselá, neboť nedodržela pokyny plynoucí z cedule.
2) Odpovědnost za škodu nese paní Veselá v plném rozsahu.
- (B) 1) **Odpovědnost za škodu nese MUDr. Špičáková.**
2) **Náhradu škody za kabát nese MUDr. Špičáková v plném rozsahu, škodu na mobilním telefonu může soud přiměřeně snížit, pokud zohlední například to, zda zcizený předmět odpovídá charakteru navštíveného provozu či jak poškozený splnil povinnost chránit si své zájmy.**
- (C) 1) Odpovědnost za škodu nese MUDr. Špičáková i paní Veselá. MUDr. Špičáková za kabát, paní Veselá za mobilní telefon.
2) MUDr. Špičáková nese odpovědnost za škodu v plném rozsahu za kabát, paní Veselá obdobně za mobilní telefon, protože se vzhledem k povaze daného mobilního telefonu nejedná o věc sloužící běžným životním potřebám.
- (D) 1) Odpovědnost za škodu nese MUDr. Špičáková.
2) Rozsah odpovědnosti záleží na konkrétní situaci. Pokud byly například v čekárně nainstalovány kamery napojené na monitoring bezpečnostní službou, bude za rozsah škody subsidiárně odpovídat bezpečnostní služba.

40.

Ze kterého právního předpisu pochází citace zákona uvedená ve společném zadání?

- (A) ze živnostenského zákona
(B) z trestního řádu
(C) **z občanského zákoníku**
(D) ze zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

3. Hospodářství a svět

41.

Na začátku 50. let 20. století se podle úrovně HDP na obyvatele jednalo o nejvyspělejší stát Evropy. Tehdy ale odmítl účast na evropské integraci – projektu jednoduše nevěřil. To se změnilo o dekádu později z ryze zistných důvodů – ekonomiky členských států Evropského hospodářského společenství (EHS) totiž rostly v průměru dvakrát rychleji. Přes opakovanou snahu podílet se na integraci Evropy se vstup tohoto státu nepodařil kvůli odmítavému postoji Charlese de Gaulla, který se bál posunutí těžiště Evropských společenství směrem k USA. Teprve po odchodu de Gaulla z aktivní politiky se této zemi otevřela cesta do společenství, smlouva o přistoupení byla podepsána roku 1973.

Snahu o integraci do EU kterého z následujících států popisuje uvedený text?

- (A) Dánska
- (B) Francie
- (C) Irska
- (D) **Velké Británie**

42.

Proces přijetí nového členského státu do Evropské unie je komplexní a obvykle poměrně zdoluhavý. Důvodem je potřeba zajistit, aby v době přistoupení noví členové splňovali všechny základní požadavky. Zejména je třeba s EU sjednotit požadavky politické (právní stát, stabilní instituce), ekonomické (tržní ekonomika schopná odolat tržním silám jednotného trhu EU) a legislativní (schopnost převzít povinnosti vyplývající z členství).

Mezi jednotlivými zájemci mohou proto vznikat značné rozdíly, neboť z povahy věci mohou mít velmi odlišné startovací podmínky. Například přístupové procesy zahájené počátkem 90. let trvaly skandinávským zemím jen cca 4 roky, naopak přístup zemí východní Evropy si vyžádal více než 10 let. Ve které z následujících zemí trvá tento proces historicky nejdelší dobu?

- (A) Albánie
- (B) Srbsko
- (C) **Turecko**
- (D) Ukrajina

43.

Které z následujících tvrzení správně popisuje rozdíl mezi Radou EU a Evropskou radou?

- (A) Rada EU reprezentuje vlády, zatímco Evropská rada parlamenty členských zemí.
- (B) Rada EU se skládá z ministrů zahraničních věcí členských států, zatímco Evropská rada z jejich náměstků.
- (C) Rada EU reprezentuje parlamenty členských zemí, zatímco v Evropské radě jsou zastoupeni komisaři členských zemí EU.
- (D) **Rada EU reprezentuje vlády, zatímco Evropská rada se skládá z hlav států a vlád členských zemí.**

44.

Které z následujících tvrzení ohledně prostoru volného pohybu osob (tzv. schengenský prostor) **není** pravdivé?

- (A) Plně zapojení členové schengenských smluv vytvořili společnou vízovou politiku vůči třetím zemím.
- (B) V odůvodněných případech (například při krátkodobě zvýšeném bezpečnostním riziku) může členský stát obnovit na nezbytně dlouhou dobu hraniční kontroly na svých hranicích.
- (C) Pokud obdrží občan nečlenské země EU schengenské vízum, může se (mimo zvláštní případy) pohybovat po území všech plně zapojených zemí schengenského prostoru.
- (D) **Pro občany zemí schengenského prostoru platí shodné vízové povinnosti při návštěvě libovolné třetí země.**

45.

Jednotný trh EU je navržen tak, aby zajistil volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu mezi členskými státy. Přesto se občas vyskytují praktiky nebo opatření, které tomuto principu odporují a mohou narušovat fungování jednotného trhu.

Případy narušení pravidel jednotného trhu jsou obvykle řešeny Evropskou komisí, která má pravomoc zahájit řízení proti členským státům, jež tato pravidla porušují. Nicméně existují situace, kdy byla pravidla jednotného trhu narušena a EU buď nezasáhla okamžitě, nebo poskytla výjimky z určitých důvodů.

Která z následujících hypotetických situací by byla dle zkušeností s reálnými případy nejpravděpodobněji shledána Evropskou komisí jako tolerovatelná?

- (A) Francie ve snaze snížit nehodovost zavede specifické technické normy pro pneumatiky, které se liší od evropských norem, což by znamenalo, že pneumatiky vyrobené v jiných členských státech by nesplňovaly francouzské požadavky a nemohly by být prodávány na francouzském trhu.
- (B) Německo ve snaze snížit nezaměstnanost zavede požadavek, aby občané z členských zemí přistoupivších po r. 2004 získali pracovní povolení předtím, než mohou pracovat v Německu, což by bylo v rozporu s principem volného pohybu pracovníků.
- (C) Itálie ve snaze ochránit domácí sektor služeb zavede vyšší daně na služby poskytované zahraničními firmami ve srovnání s domácími firmami, což by mohlo být považováno za diskriminační a narušující volný pohyb služeb.
- (D) **Řecko během finanční krize zavede kapitálové kontroly, které omezí přeshraniční převody peněz. Tyto kontroly by byly vnímány jako nezbytné, ale narušovaly by volný pohyb kapitálu.**

3. Hospodářství a svět

46.

Lisabonská smlouva přinesla jasné vymezení a kategorizaci kompetencí mezi EU a členské státy. Kompetence byly rozděleny do tří kategorií:

- výlučné kompetence EU: V těchto oblastech může legislativní a regulační opatření přijímat pouze EU. Členské státy mohou jednat pouze tehdy, pokud jsou k tomu zmocněny EU nebo pokud provádějí právní předpisy EU.
- sdílené kompetence: V těchto oblastech mohou jednat jak EU, tak členské státy. Členské státy mohou přijímat právní předpisy a opatření, pokud EU nepřijala konkrétní opatření.
- podpůrné, koordinační a doplňkové kompetence: V těchto oblastech EU nemá pravomoc přijímat právně závazné akty, které by vyžadovaly harmonizaci právních předpisů členských států. EU může pouze podporovat, koordinovat nebo doplňovat činnosti členských států.

Který z následujících příkladů **nepatří** mezi kompetence sdílené, ale naopak jde o kompetenci výlučnou?

- (A) **Měnová politika v eurozóně, protože Evropská centrální banka (ECB) a Evropský systém centrálních bank (ESCB) spravují měnovou politiku v eurozóně, zatímco členské státy mimo eurozónu mají vlastní měnovou politiku.**
- (B) Sociální politika, protože EU stanovuje minimální standardy v oblastech pracovního práva, zdraví a bezpečnosti při práci, zatímco členské státy mohou přijímat vlastní podrobnější předpisy.
- (C) Zemědělství a rybolov, protože EU stanovuje cíle a pravidla Společné zemědělské politiky (SZP), zatímco členské státy mohou přijímat prováděcí opatření.
- (D) Energetika, protože EU stanovuje společné cíle a politiky v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie, zatímco členské státy mohou implementovat vlastní národní strategie.

47.

Badeniho jazyková nařízení – punktace – proces s Omladinou

Do kterého z následujících období spadají všechny uvedené události?

- (A) do 70. let 19. století
- (B) **do 90. let 19. století**
- (C) do období těsně před první světovou válkou (1908–1914)
- (D) do konce 30. let 20. století

48.

Zásadní dokument československého zahraničního odboje, též nazvaný *Prohlášení nezávislosti československého národa*, předal T. G. Masaryk 17. 10. 1918 americkému prezidentovi Woodrowu Wilsonovi. Tento dokument vyjadřoval vůli českého a slovenského národa po samostatnosti a zdůrazňoval jejich právo na sebeurčení v souladu s Wilsonovými čtrnácti body, které podporovaly právo národů na samostatnost a svobodu. Text požadoval úplnou samostatnost českého a slovenského národa, spojení Čechů a Slováků v jednom nezávislém státě. Formuloval zásady občanských svobod, vnitřní i zahraniční politiky a státní systém budoucího Československa.

Jak se jinak označuje uvedený dokument, který hrál klíčovou roli v získání mezinárodního uznání československé samostatnosti?

- (A) Pittsburská dohoda
- (B) Martinská deklarace
- (C) **Washingtonská deklarace**
- (D) Versailleská smlouva

49.

Milí spoluobčané, čtyřicet let jste v tento den slyšeli z úst mých předchůdců v různých obměnách totéž: jak naše země vzkvétá, kolik dalších milionů tun oceli jsme vyrobili, jak jsme všichni šťastni, jak věříme své vládě a jaké krásné perspektivy se před námi otevírají.

Předpokládám, že jste mne nenavrhli do tohoto úřadu proto, abych vám i já lhal.

Naše země nevzkvétá. Velký tvůrčí a duchovní potenciál našich národů není smysluplně využit.

Který prezident pronesl novoroční projev, z něhož pochází uvedený úryvek?

- (A) Václav Klaus
- (B) Gustáv Husák
- (C) Tomáš Garrigue Masaryk
- (D) **Václav Havel**

3. Hospodářství a svět

50.

Karel si při přípravě na maturitu z dějepisu dělal výpisky k tématu sjednocení Itálie a Německa v 19. století. Sepsal si k tomu 5 hlavních bodů, udělal ale přitom chyby, a tudíž má správně zapsány pouze některé informace.

1. Pro oba státy se na určitou dobu stalo nevyhnutelné spojenectví s Francií.
2. Pro Itálii i Německo představovalo jednu z hlavních překážek ke sjednocení Rakousko.
3. Oba státy se ustavily jako císařství.
4. Oba sjednocovací procesy byly završeny porážkou Francie v letech 1870–71.
5. Garibaldi i přes odpor spojeneckého Německa ustavil Itálii jako republiku.

Která z uvedených tvrzení o sjednocení Itálie a Německa jsou pravdivá?

- (A) jen 3., 4.
(B) jen 2., 4.
(C) jen 1., 2., 3.
(D) jen 1., 4., 5.

51.

1) první použití tanků	A) Itálie
2) první použití yperitu	B) Velká Británie
3) změna spojeneckého bloku	C) Osmanská říše
4) genocida Arménů	D) Německo

Každá z mocností bojujících v první světové válce použila neobvyklé kroky, jak si dopomoci k válečným cílům. Některé byly již ve své době v hrubém rozporu s mezinárodním právem. Která z následujících možností přiřazuje ke státům jejich specifickou akci?

- (A) 1A, 2B, 3C, 4D
(B) 1B, 2D, 3A, 4C
(C) 1C, 2D, 3A, 4B
(D) 1D, 2A, 3C, 4B

52.

Který africký stát byl napaden a dobyt Mussoliniho Itálií ve 30. letech 20. století?

- (A) Jižní Rhodésie, dnešní Zimbabwe
(B) **Habeš, dnešní Etiopie**
(C) britský protektorát Egypt
(D) Transvaal, část dnešní Jihoafrické republiky

53.

Když si nacistické Německo během druhé světové války podrobilo v krátkém čase velkou část Evropy, některé státy zanikly nebo byly okupovány. Řada jejich obyvatel proto utekla do exilu, kde se postupně zformovaly i exilové vlády. Kde měla většina z nich své sídlo?

- (A) v Ženevě, protože Švýcarsko bylo tradičně neutrální
(B) v Madridu, protože Španělsko se konfliktu neúčastnilo
(C) **v Londýně, protože Británie odolávala coby jedna z posledních demokracií v Evropě**
(D) ve Washingtonu, kvůli bezpečí USA chráněných Atlantikem

54.

Sovětský ministr zahraničí Molotov prohlásil: „Kdo ovládá Berlín, ovládá Německo. A kdo ovládá Německo, ovládá Evropu.“ Z toho důvodu se i v období studené války soustředila pozornost velmocí na toto město a odehrály se tam hned dvě krize. Co se dělo během první berlínské krize?

- (A) Vedení východního Německa nechalo postavit zeď napříč Berlínem, aby zabránilo emigraci na Západ.
(B) Šlo o diplomatickou kontroverzi při určení hlavního města sjednoceného Německa.
(C) **Stalin se pokusil izolovat Západní Berlín od západních velmocí, aby nad ním převzal kontrolu.**
(D) Sověti vytvořili vzdušný most spojující Moskvu s východním Berlínem.

55.

... každý sleduje pouze vlastní zisk a jako v řadě jiných případů ho vede jakási neviditelná ruka, aby pomáhal dosáhnout cíle, o který mu vůbec nejde... Tím, že sleduje vlastní zájmy, nejednou prospěje zájmům společnosti více, než kdyby jim chtěl skutečně prospět.

Tento slavný citát Adama Smitha bývá často interpretován mylně. Který z následujících výroků se nejvíce **odchyluje** od původní myšlenky?

- (A) sobecký zájem individua se nutně nevyklučuje se zájmem (blahobytem) všech
(B) **trh si vždy dokáže poradit sám (idea laissez faire)**
(C) soulad individuálního a společného zájmu je důsledkem přirozeného řádu
(D) ekonomická svoboda člověka je prospěšná pro celé hospodářství

3. Hospodářství a svět

56.

Reklamní agentura vlastněná Čechem a registrovaná na Kypru v uplynulém roce poskytovala služby výhradně na Slovensku. Její čistý zisk byl repatriován do Česka.

Která z následujících možností správně uvádí, jak se započítává ekonomická aktivita dané společnosti za uplynulý rok?

- (A) Daň z příjmů právnických osob (korporátní daň) bude odvedena na Slovensku;
hrubý domácí produkt za konzumované služby bude započítán Slovensku;
hrubý národní produkt bude započítán Česku.
- (B) Daň z příjmů právnických osob (korporátní daň) bude odvedena na Kypru;
hrubý domácí produkt za konzumované služby bude započítán Česku;
hrubý národní produkt bude započítán Kypru.
- (C) **Daň z příjmů právnických osob (korporátní daň) bude odvedena na Kypru;
hrubý domácí produkt za konzumované služby bude započítán Slovensku;
hrubý národní produkt bude započítán Česku.**
- (D) Daň z příjmů právnických osob (korporátní daň) bude odvedena v Česku;
hrubý domácí produkt za konzumované služby bude započítán Kypru;
hrubý národní produkt bude započítán Slovensku.

57.

Představme si, že míra inflace v ekonomice za loňský rok činila 12,69 %. Pro kterou z následujících osob je vzhledem k její životní situaci tato skutečnost spíše příznivá (uvažujme, že všechny ostatní skutečnosti v ekonomice zůstávají konstantní)?

- (A) Pro Michaelu, která vydělává ve svém zaměstnání fixní mzdu 38 000 Kč měsíčně.
- (B) **Pro Davida, který má u jisté banky úvěr v celkové výši 3 800 000 Kč s neměnnou úrokovou sazbou 5 %.**
- (C) Pro Vojtěcha, který má u své banky na běžném účtu uloženy úspory v celkové výši 380 000 Kč.
- (D) Pro žádného z uvedených, neboť ve všech popsanych situacích dotyční na inflaci prodělají.

58.

Která z následujících situací odpovídá (naplňuje) definici nedobrovolně nezaměstnaného?

- (A) Číšník pan Vrána byl v rámci úsporných opatření propuštěn z práce. Jelikož má pracovní zkušenosti z luxusních restaurací, hledá si práci výhradně v restauracích v nejméně tříhvězdičkových hotelech.
- (B) Pan Zvídavý se po 5 letech práce jako skladník ve šroubárně rozhodl doplnit si vzdělání. Opustil své zaměstnání a za finanční podpory své bohaté přítelkyně se věnoval studiu.
- (C) **Pan Smůla byl ve svých 48 letech propuštěn z hnědouhelného dolu. Obdržel odstupné ve výši 12 platů, v důsledku útlumu těžby ale nemůže najít zaměstnání odpovídající své kvalifikaci.**
- (D) Paní Starostlivá je již 2 roky na rodičovské dovolené a stará se o svá dvojčata Adama a Evu.

59.

1) dokonalá konkurence	A) Veřejné služby, jako je dodávka vody či odvoz odpadu.
2) monopol	B) Telekomunikace, kde je jen omezené množství držitelů licencí.
3) monopolistická konkurence	C) Restaurace, které nabízejí jedinečné menu a gastronomické zážitky.
4) oligopol	D) Trhy s některými zemědělskými produkty, jako jsou pšenice nebo kukuřice.

Která z následujících možností přiřazuje druhy konkurence k příkladům, jež z nabízených možností nejlépe splňují jejich charakteristiky?

- (A) 1A, 2B, 3C, 4D
- (B) **1D, 2A, 3C, 4B**
- (C) 1B, 2C, 3D, 4A
- (D) 1D, 2B, 3A, 4C

60.

Která z následujících možností nejlépe a nejsprávněji vystihuje, co je označováno jako refinancování hypotečního úvěru?

- (A) přeměna hypotečního úvěru v leasing
- (B) **splacení existujícího hypotečního úvěru úvěrem s odlišnými úvěrovými podmínkami (obvykle s nižší úrokovou mírou)**
- (C) přeměna hypotéky v úvěr ze stavebního spoření
- (D) prodej nemovitosti zatížené hypotékou, a tedy přechod hypotéky na nového dlužníka

Použité zdroje:

- úloha 3: PLHÁKOVÁ, Alena. Dějiny psychologie. Grada, 2020.
- úloha 16: PLATÓN. Euthydémos, Menón. Oikoymenh, 2000.
- úlohy 17–20: vzhledem k povaze úlohy zdroj neuveden
- úloha 21: vzhledem k povaze úlohy zdroj neuveden
- úloha 22: HEYWOOD, Andrew. Politické ideologie. Aleš Čeněk, 2008.
- úlohy 39–40: vzhledem k povaze úlohy zdroj neuveden
- úloha 49: vzhledem k povaze úlohy zdroj neuveden
- úloha 55: SMITH, Adam. Pojednání o podstatě a původu bohatství národů. SNPL, 1958.

